

निशाणी ५ खालील आदेश
(दि. ०३ /०१/२०२३ रोजी पारीत)

सदरचा दावा वादीने निरंतर मनाई हुकूम मिळण्याकरीता दाखल केलेला आहे. प्रस्तुतचा अर्ज वादीने दिवाणी प्रक्रिया संहिता आदेश ३९ नियम १ व २ नुसार दाखल करून प्रतिवादींनी दावा जमीनीवरील वादीच्या कब्जेवहिवाटीला हरकत अडथळा करू नये असा तात्पुरता मनाई हुकूम मिळण्याकरीता दाखल केलेला आहे. अर्जातील मजकुर थोडक्यात पुढील प्रमाणे :- यातील वादी व प्रतिवादी हे मौजे जोगाळा, ता. शिरूर अनंतपाळ, जि. लातूर येथील रहिवासी आहेत. प्रतिवादी क्र.१ हे प्रतिवादी क्र.२ व ३ यांचे वडिल आहेत. वादी यांची मौजे शिवपूर, ता. शिरूर अनंतपाळ येथील जमीन सर्वे / गट क्र. १७८, क्षेत्र १ हे.२६ आर ही जमीन वादीच्या नावे मालकी ताब्यात आहे. वादी यांनी मौजे शिवपूर, ता. शिरूर अनंतपाळ येथील जमीन सर्वे / गट क्र.१७८, क्षेत्र १ हे.२६ आर या जमीनीपैकी ८१ आर क्षेत्र (येथुन पुढे सोयीकरीता 'दावा जमीन' असे संबोधण्यात येईल) प्रतिवादी क्र.१ यांच्या कडून दि.३०/०४/२००२ रोजी नोंदणीकृत खरेदीखत दस्त क्र. १४८९/२००२ अन्वये खरेदी केली. सदर दावा जमीनीची चतुःसिमा खालील प्रमाणे आहे:-

- पुर्वेस - विठ्ठल माने व नागनाथ माने यांची जमीन,
पश्चिमेस- रमाकांत माने यांची जमीन,
दक्षिणेस- त्रंबक कांबळे यांची जमीन आणि
उत्तरेस- वादीची दुसरी जमीन.

२. सदरच्या दावा जमीनीमध्ये या वर्षी खरीप हंगामात वादी यांनी सोयाबीन पेरणी केली होती व त्यानंतर रब्बी हंगामादरम्याण हरभरा पिकाची पेरणी करून कापणी होवून राशी या मजूरामार्फत केलेल्या आहेत. दावा जमीन वादी स्वतः व मजूरामार्फत करीत आहे. दावा जमीनीशी प्रतिवादींचा अर्थाअर्थी संबंध नसताना ते "ही जमीन मी

विक्री केली आहे, मला परत नावे करून दे ” असे म्हणून वादीच्या दावा जमीनीवरील कब्जेवहिवाटीला हरकत अडथळा व हस्तक्षेप करित आहे. प्रतिवादी हे दावा जमीनीमध्ये वादी व वादीच्या मजूरांना शेतीचे काम करू देत नाही आणि तेथील मजूरांना हकलून देत आहे. तसेच वादीला देखील जिवे मारण्याची धमक्या देत आहे. याबाबत वादीने दि.०७/०३/२०२२ रोजी पोलीस स्टेशन, शिरूर अनंतपाळ येथे अर्ज दिला परंतु पोलीसांनी कुठलीही कार्यवाही केलेली नाही.

३. प्रतिवादी हे वादी व त्यांच्या मजूरांना शिवीगाळ करून धमक्या देत असल्याने दावा जमीनीमध्ये पेरणी व मशागतीच्या कामात अडथळा व हस्तक्षेप करित आहे. प्रतिवादीच्या अशा कृत्यामुळे वादीस दावा जमीन कसणे कठीण झालेले आहे. प्रतिवादी हे आडदंड व गुंड प्रवृत्तीचे असून ते वादी व पंचाचे देखील ऐकण्यास तयार नाही. दि.०७/०३/२०२२ रोजी प्रतिवादींनी दावा जमीनीत येवून वादी व त्यांच्या मजूरास "तुम्ही दावा जमीनीत मशागत करू नका" अशा धमक्या दिल्या व वादीच्या कामात आणि कब्जेवहिवाटीत अडथळा व हस्तक्षेप केला. वादीने प्रतिवादींना "असे करू नका" अशी विनंती केली असता प्रतिवादींनी सदरची विनंती फेटाळून लावली आणि त्यामुळे वादीला न्यायालयात यावे लागले. प्रतिवादींच्या अशा कृत्यामुळे वादीचे फार मोठे आर्थिक नुकसान होत आहे. त्यामुळे प्रतिवादींना रोखणे गरजेचे आहे. वादीच्या लाभात सकृतदर्शनी केस आहे आणि तात्पुरता मनाई हुकूम न दिल्यास वादीचे अतोनात व पैशाने कधीही न भरून येणारे असे नुकसान होईल. सबब, सदरचा अर्ज.

४. प्रतिवादींनी नि.क्र.२३ वर त्यांचे म्हणणे सादर केले. या म्हणण्यात त्यांनी अर्जातील कथनांचे खंडन केले व वादीने त्यांच्या विरुद्ध लावलेले सर्व आरोप फेटाळलेले आहेत. त्यांच्या म्हणण्यातील मजकूर थोडक्यात पुढीलप्रमाणे- वादी हे दावा जमीनीचे परिपूर्ण मालक नाही व दावा जमीन वादीच्या एकमेव कब्जात नाही. दावा जमीन वादी, प्रतिवादी व दुसरे भाउ रमेश व मयत बहिण रूपाबाई यांचे पती व

मुले यांची संयुक्त मिळकत आहे. वादी व प्रतिवादी क्र.१ हे सख्खे भाउ आहेत व त्यांना रमेश नावाचा आणखी एक भाउ आहे. वादी व प्रतिवादी क्र.१ चे वडिल शंकरराव रामचंद्र माने व त्यांचे भाउ लिंबराज यांच्यात गुडीपाढवा-१९७१ रोजी वाटण्या झाल्या व त्या वाटणीत शंकरराव माने यांना सर्वे क्र.६० मधील ७ एकर २३ गुंठे जमीन त्यांच्या हिस्स्यात मिळाली. परंतू, शंकरराव व लिंबराज यांच्यात कुठलाच बेबनाव नसल्यामुळे वाटणीचा फेर दि.२१/१२/१९८४ रोजी मंजूर झाला व याबाबत त्यांच्यात कोणतेही वाद नव्हते.

५. शंकरराव माने यांनी दि.२१/०३/१९७७ रोजी सर्वे क्र.६० मधील ७ एकर २३ गुंठे जमीन गोविंदराव सुरवसे यांच्याकडून खरेदीखत दस्त क्र.४५७ अन्वये विकत घेतलेली आहे. अशाप्रकारे शंकरराव रामचंद्र माने यांना १४ एकर ६ गुंठे जमीन त्यांची मिळकत होती. वडिलांच्या हयातीत या मिळकतीबाबत कसल्याही प्रकारच्या वाटण्या झालेल्या नाहीत. प्रतिवादी क्र.१ यांनी लग्नानंतर पत्नीच्या नातेवाईकांच्या मदतीने सर्वे क्र. ५९ मधील ४ एकर ३८ गुंठे व सर्वे क्र.६० मधील ५ एकर ३१ गुंठे अशी एकूण १० एकर २९ गुंठे जमीन स्वतंत्रपणे खरेदी घेतलेली आहे. या खरेदी खताआधारे प्रतिवादी क्र.१ यांच्या नावे ७/१२ उतारामध्ये नोंदीत अंमल झालेला आहे.

६. शंकरराव माने हे प्रतिवादी क्र.१ यांना सातत्याने आग्रह करीत होते की, १० एकर २९ गुंठे जमीन प्रतिवादी क्र.१ यांनी कमविलेली आहे परंतू एकत्रीत कुटूंबात फक्त १५ एकर ६ गुंठे जमीन आहे. त्यामुळे प्रतिवादी क्र.१ यांनी स्वतः कमविलेल्या मिळकतीपैकी २ एकर १ गुंठे जमीन एकत्र कुटूंबाच्या मिळकतीमध्ये समाविष्ट करावी. वडिलांच्या ईच्छेचा मान करून प्रतिवादी क्र.१ यांनी स्वतः कमविलेल्या जमीनीपैकी ८१ आर जमीन ही वादी यांच्या नावाने मोबदल्याची रक्कम न घेता त्याच्या लाभात खरेदीखत नोंद करून दिल्या. या बाबींवर प्रतिवादी क्र.१ व वडिल शंकरराव माने हे

संतुष्ट होते की, एकत्र कुटूंबात १७ एकर ७ गुंठे जमीन आहे व त्यांची अशी ईच्छा होती की, त्यांची मुलगी रूपाबाई यांना देखील मुलाप्रमाणे हिस्सा मिळावा. म्हणून वडिल शंकरराव हे नेहमी म्हणायचे की, या १७ एकर ७ गुंठयामध्ये रूपाबाई, वादी मधूकर, रमेश आणि स्वतः प्रतिवादी क्र.१ या सर्वांना समान हक्क करा व आई सागरबाई यांच्या जबाबदारीचे संरक्षण सर्वांनी करावे.

७. परंतू, वादी व रमेश या दोघांनी सर्वे क्र.६० मध्ये प्रतिवादी क्र.१ व बहिण रूपाबाई यांना वगळून तलाठयाशी संगनमत करून १५ एकर ६ गुंठे जमीन स्वतःच्या नावे करून घेतली. ही बाब शंकरराव माने यांना जानेवारी-२००६ मध्ये कळाली व त्यांना या गोष्टीचा मानसिक धक्का बसला. अशातच माहे मे-२००६ मध्ये त्यांचा मृत्यू झाला. वादी व प्रतिवादी क्र.१ यांची आई सारजाबाई ही सन-२०१२ मध्ये मयत झाली आणि बहिण रूपाबाई ही कोरोनामुळे सन-२०२१ मध्ये मयत झाली. दावा जमीन ही वादीची नसून त्यामध्ये शंकरराव माने यांच्या सर्व वारसांचा हक्क व हिस्सा आहे. वादीने वडिलांच्या मृत्यूनंतर एकत्र हिंदू कुटूंबाच्या असलेल्या १७ एकर ७ गुंठे या जमीनीचे सरस निरस मानाने वाटप व्हावे म्हणून वाटणीचा दावा दाखल केला आहे. त्यामुळे दावा जमीन ही वादीच्या स्वतंत्र मालकीची नसल्याने मनाई हुकूम मागण्याचा त्यास अधिकार नाही.

८. वादीने दाखविलेल्या दावा जमीनीच्या चतुःसिमा या चुकीच्या आहेत कारण रमाकांत माने यांना जमीन नाही व वादीस देखील स्वतःची जमीन नाही. परंतू, या वादीच्या उत्तरेस एकत्र कुटूंबाची संयुक्त मिळकत आहे व दावा जमीन देखील एकत्र हिंदू कुटूंबाची संयुक्त मिळकत आहे. दावा जमीनीमध्ये पेरणीचे काम वादी व प्रतिवादी क्र.१ यांनी एकत्रीतपणे केलेली होती व या राशीसाठी प्रतिवादी क्र.१ या कामी राबलेले आहेत. दावा जमीन ही वादी, प्रतिवादी क्र.१ व त्यांचा भाउ रमेश यांच्या कब्जाची आहे आणि म्हणून वादीच्या कब्जाला हरकत अडथळा करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही. वादीने अर्जात असत्य व काल्पनिक विधाने केलेली आहेत. ७/१२ नोंदीचा गैरफायदा घेवून

वादीने दावा जमीनीचे अद्याप वाटप झालेले नसताना हा खोटा दावा दाखल केला आहे. या व ईतर कारणांवरून अर्ज नामंजूर करण्यात यावा अशी विनंती केली.

९. वादीचा अर्ज, प्रतिवादींचे म्हणणे आणि उपलब्ध कागदपत्रांवरून खालील प्रमाणे मुद्दे उपस्थित झाले असून त्यांचे निष्कर्ष व त्यांची कारणमिमांसा मी पुढिलप्रमाणे नोंदवित आहे.

अ.क्र.	मुद्दे	निष्कर्ष
१.	वादीच्या बाजूने प्रथमदर्शनी केस आहे काय ?	होकारार्थी
२.	न्यायाचा तराजु वादीच्या बाजूने आहे काय ?	होकारार्थी
३.	मनाई हुकूम न दिल्यास वादीचे कधीही न भरून येणारे नुकसान होणार आहे काय ?	होकारार्थी
४.	काय आदेश ?	अंतिम आदेशानुसार.

कारणमिमांसा

१०. वादीकरीता अॅड. श्री.एम.व्ही.पाटील यांचा युक्तीवाद ऐकला. प्रतिवादींचा नि.क्र.२६ वरील मुदतीचा अर्ज नामंजूर करण्यात आला व प्रतिवादींच्या वतीने युक्तीवाद न केला गेल्यामुळे दि.२२/१२/२०२२ रोजी त्यांच्या विरुद्ध योग्य ते आदेश पारीत करण्यात आले. उपलब्ध कागदपत्रांचे अवलोकन केले.

मुद्दे क्र.१ ते ४ :-

११. मुद्दे क्र.१ ते ३ हे तिन्ही मुद्दे एकमेकांशी निगडीत असल्याने मी एकत्रीतपणे त्यांची चर्चा करित आहे. वादी करीता अॅड.श्री. एम.व्ही.पाटील यांनी असा युक्तीवाद केला की, वादीने प्रस्तुतचा मनाई हुकूम मिळण्याकरीता दाखल केला आहे. प्रस्तुतचा अर्ज दाखल करून वादीने प्रतिवादींविरुद्ध त्यांनी दावा जमीनीवरील त्याच्या कब्जास हरकत अडथळा करू नये म्हणून दाखल केला आहे. वादी यांनी प्रतिवादी क्र.१ यांच्या कडून दि.३०/०४/२००२ रोजीच्या नोंदणीकृत खरेदीखताद्वारे

दावा जमीन रक्कम रू.५३,०००/- मोबदल्यात खरेदी केली आणि हे दाखविण्याकरीता अँड श्री.एम.व्ही.पाटील यांनी नि.क्र.१६/१ वरील या खरेदीखताच्या प्रतकडे माझे लक्ष वेधले. त्यांनी पुढे असाही युक्तीवाद केला की, फेरफार नोंद क्र.४०६ अन्वये दावा जमीनीच्या मालकी हक्का सदरी वादीचे नाव लागले आणि त्याकरीता त्यांनी नि.क्र.१६/२ वरील फेरफार नोंद क्र.४०६ च्या प्रमाणित प्रतकडे माझे लक्ष वेधले.

१२. त्यांनी पुढे असाही युक्तीवाद केला की, खरेदी केल्याच्या तारखेपासून वादी हे दावा जमीनीच्या कब्जेवहिवाटीत आहे आणि ते त्यातून वेगवेगळ्या प्रकारची पिके घेतात. त्यांनी नि.क्र.४/१ वरील सर्वे / गट क्र.१७८ या जमीनीच्या ७/१२ उता-याकडे माझे लक्ष वेधले आणि असा युक्तीवाद केला की या उता-यावरील नोंदीवरून या एकूण ८ हे. ४७ आर क्षेत्रापैकी १ हे. २६ आर क्षेत्र वादीच्या नावे असल्याचे दिसून येते. त्यांनी पुढे असाही युक्तीवाद केला की दावा जमीनीशी कोणताही संबंध नसताना प्रतिवादी हे विनाकारण वादीच्या कब्जेवहिवाटीला हरकत अडथळा करीत आहे. वादीने दि.०७/०३/२०२२ रोजी पोलीस स्टेशन शिरूर अनंतपाळ यांच्याकडे तक्रारी अर्ज दिला परंतू त्यांनी कोणतीही कार्यवाही केली नाही. त्याकरीता अँड श्री.एम.व्ही.पाटील यांनी नि.क्र.४/४ वरील तक्रारी अर्जाच्या कार्यालयीन प्रतीकडे माझे लक्ष वेधले. शेवटी, त्यांनी वादीच्या लाभात व प्रतिवादींच्या विरुद्ध तात्पुरता मनाई हुकूम आदेश पारीत करावा अशी विनंती केली.

१३. वादीने प्रस्तुतचा दावा निरंतर मनाई हुकूम मिळण्याकरीता दाखल केला आहे. दाव्यातील परिच्छेद क्र.३ मध्ये वादीने ते मौजे शिवपूर, ता. शिरूर अनंतपाळ येथील जमीन सर्वे/गट क्र.१७८, क्षेत्र १ हे.२६ आर ही जमीन त्यांच्या नावे मालकी हक्काने ताब्यात असल्याचे कथन केले आहे. या क्षेत्रापैकी वादीने दावा जमीन ही प्रतिवादी क्र.१ यांच्या कडून दि.३०/०४/२००२ रोजीच्या नोंदणीकृत खरेदीखताद्वारे खरेदी केल्याचे कथन केले आहे. वादीने नि.क्र.१६/१ वर दावा जमीनीच्या दि.३०/०४/२००२ रोजीच्या खरेदी खताची प्रत दाखल केली आहे. या

खरेदीखताचे अवलोकन केले असता वादीने दावा जमीन प्रतिवादी क्र.१ यांच्याकडून रक्कम रु.५३,०००/- च्या मोबदल्यात खरेदी केल्याचे आणि दावा जमीनीचा ताबा देखील वादीला दिल्याचे दिसून येते. सदर खरेदीखतावर लिहून देणार म्हणून प्रतिवादी क्र.१ यांची सही आणि त्यांचे छायाचित्र देखील लावलेले आहे. सदरचे खरेदीखत हे नोंदणीकृत असल्याने त्यास पुराव्याच्या कायदयाप्रमाणे विशेष महत्व प्राप्त होते.

१४. वादीने नि.क्र.१६/२ वर फेरफार नोंद क्र.४०६ ची प्रमाणित प्रत सादर केली आहे. या प्रमाणित प्रतचे अवलोकन केले असता, या खरेदीखताच्या आधारे दावा जमीन ही वादीच्या नावाने फेर झाल्याचे दिसून येते. नि.क्र.४/१ वरील ७/१२ उता-यावरील नोंदीवरून मौजे शिवपूर, ता. शिरूर अनंतपाळ येथील जमीन सर्वे / गट क्र.१७८, क्षेत्र १ हे.२६ आर ही जमीन वादीच्या नावे मालकी ताब्यात असल्याचे दिसून येते. या सर्व दस्तांवरून दावा जमीन ही प्रथमदर्शनी मालकी हक्काने वादीच्या ताब्यात असल्याचे सिध्द होते. दावा जमीनीवरील त्याच्या कब्जेवहिवाटीला प्रतिवादींकडून हरकत अडथळा होत आहे ही बाब दर्शविण्याकरीता वादीने नि.क्र.४/४ वर त्यांनी दि.०७/०३/२०२२ रोजी पोलीस स्टेशन, शिरूर अनंतपाळ येथे दिलेल्या तक्रारी अर्जाची कार्यालयीन प्रत सादर केली आहे. या तक्रारी अर्जात देखील वादीने सदर दावा जमीन दि.३०/०४/२००२ रोजी प्रतिवादी क्र.१ यांच्याकडून खरेदी खताद्वारे खरेदी केल्याची बाब नमूद केलेली आहे. त्यामुळे या घडीला वादीच्या दावा जमीनीवरील मालकी हक्काने असलेल्या कब्जेवहिवाटीला प्रतिवादींकडून हरकत अडथळा होत असल्याचे सिध्द होते. मुळ मालकाचे मालकी हक्क नाकारणे हे देखील हरकत अडथळ्याचे एक प्रकार आहे.

१५. मालकी हक्काने दावा जमीनीवरील वादीच्या असलेल्या कब्जे वहिवाटीला संरक्षित करणे गरजेचे आहे. तसे न झाल्यास वादीचे अतोनात व पैशांनी

कधीही न भरून येणारे असे नुकसान होवू शकते. त्याचप्रमाणे, नोंदणीकृत खरेदीखत, फेरफार नोंद क्र.४०६ व ७/१२ उता-यावरील नोंदी हे सर्व वादीच्या लाभातील असल्याने न्यायाचा तराजू देखील वादीच्या बाजूने आहे. या उलट, दावा जमीन संयुक्तीकरित्या प्रतिवादी क्र.१ व इतरांच्या ताब्यात असल्याचे दाखविण्याकरीता प्रतिवादींनी कोणताही पुरावा दाखल केलेला नाही. त्यामुळे प्रतिवादींचा असा बचाव या घडीला तरी विश्वासार्थ वाटत नाही. या सर्व कारणांमुळे मी मुद्दा क्र.१ ते ३ चे उत्तर होकारार्थी नोंदवुन मुद्दा क्र.४ करीता पुढीलप्रमाणे आदेश पारीत करीत आहे.

आदेश

१. अर्ज खर्चासह मंजूर करण्यात येत आहे.
२. प्रतिवादी, त्यांचे नोकर चाकर अथवा त्यांच्या मार्फत हक्क सांगणा-या इतर कोणत्याही त्रयस्त इसमाने दावा कलम-३ मध्ये नमुद केलेल्या दावा जमीनीवरील वादीच्या कब्जे वहीवाटीला दाव्याचा निकाल लागेपावेतो हरकत अडथळा करू नये असा तात्पुरता मनाई हुकूम देण्यात येत आहे.
खुल्या न्यायालयात जाहिर.

दि.०३/०१/२०२३

(आशिष बि. मरलेचा)
दिवाणी न्यायाधीश व.स्तर,
निलंगा, जि. लातूर